

Dominika Miara

Rezydencje arystokratyczne w województwie podkarpackim na przykładzie Zamku w Łańcucie i Pałacu w Przeworsku

Streszczenie

Turystyka muzealna to element turystyki kulturowej. Celem autorki tego artykułu było porównanie oferty turystycznej oraz przedstawienie historii Muzeum-Zamku w Łańcucie oraz Zespołu Pałacowo-Parkowego w Przeworsku. Miejsca te wybrała ze względu na prywatne powiązania z nimi. Skupiła się ona na odrębnym opisanu ich historii. Porównując ich ofertę turystyczną wzięła pod uwagę inne miejsca, które są dostępne do zwiedzenia poza zamkiem i pałacem w tych muzeach, jakość organizowanych tam wydarzeń kulturalnych, a także sprawdziła, czy jest dostępny dzień darmowego zwiedzania oraz zwiedzanie z przewodnikiem. Przeanalizowane zostały również opinie w Internecie na temat tych dwóch muzeów przedstawione głównie na blogach, ich liczba, prowadzenie stron na Facebooku, a także oferta biletów wstępu. Podstawowa metoda użyta w artykule to analityczno-porównawcza oraz analiza dostępnych materiałów źródłowych. Wniosek wynikający z tego artykułu dowodzi większej popularności internetowej Muzeum w Łańcucie.

Aristocratic Residences in the Subcarpathian Voivodeship – Examples of the Castle in Łańcut and the Palace in Przeworsk

Abstract

Museum tourism is a part of cultural tourism. The aim of the author was to compare the tourist offer and to present the history of the Museum in Łańcut Castle and The Palace-Park Complex in Przeworsk. These places were chosen because of the author's private affiliations with them and a lot of numbers visits there. The author has focus on the history of these places and on comparing their tourist offers. She presented also other places that can be visited apart of the castle and palace and the offer of cultural events. The possibility of a free sightseeing's day and a guided tour were also taken into consideration. In addition, opinions on the Internet about the two museums (mostly on the blogs), their number, the operation of Facebook pages and the offer of tickets were analysed, too. The basic method used in this article is analytical method and comparative method. The analysis of available sources were used, too. The conclusion of this article proves the more popularity of the Museum in Łańcut on the Internet.

Słowa kluczowe: oferta turystyczna; Pałac w Przeworsku; turystyka muzealna; Zamek w Łańcucie

Key words: Castle in Łańcut; museum tourism; Palace in Przeworsk; tourism offer

Otrzymano: 15.07.2022

Received: 15.07.2022

Zaakceptowano: 18.07.2022

Accepted: 18.07.2022

Sugerowana cytacja / Suggested citation: Miara, D. (2022). Rezydencje arystokratyczne w województwie podkarpackim na przykładzie Zamku w Łańcucie i Pałacu w Przeworsku. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Geographica*, 18, 191–203, doi: 10.24917/20845456.18.12

Wprowadzenie

Chcąc zaklasyfikować tematykę swej pracy do rodzaju turystyki, autorka wybrała część problematyki turystyki kulturowej, czyli turystykę muzealną (ryc. 1). Zamek w Łańcucie wchodzi w skład tamtejszego Muzeum-Zamku, a Pałac w Przeworsku w skład Zespołu Pałacowo-Parkowego w tym mieście. Oba te miejsca mają status muzeów. Jak podaje definicja turystyki muzealnej z książki Mikosa von Rohrscheidta *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy* „Jako turystyka muzealna określane są te przedsięwzięcia o charakterze turystycznym, dla których głównym motywem podjęcia podróży i celem tejeż jest wizyta w jednym lub kilku obiektach



Ryc. 1 Podział turystyki kulturowej.

Źródło: Mikos von Rohrscheidt, A. (2016). *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*. Poznań: Wydawnictwo KulTour.pl

muzealnych.” (Rohrscheidt, 2016) Podróżując więc do jednego z tych miejsc lub do obu, kiedy odwiedzenie ich jest głównym celem bądź motywem podróży, można śmiało powiedzieć, że uprawia się turystykę muzealną. Obecnie główne zadania muzeów stanowi tworzenie zbiorów, właściwe ich przechowywanie, udostępnianie, a także praca badawcza. Tym właśnie zajmują się oba muzea w Łąncucie i w Przeworsku.

Metodyka badań

Celem autorki artykułu było przedstawienie historii oraz porównanie oferty Zamku w Łąncucie oraz Pałacu w Przeworsku. Wybrała ona te dwa miejsca ze względu na prywatne powiązania z nimi. Zamek w Łąncucie zwiedzała wielokrotnie, od najmłodszych lat, a w czasach szkoły średniej uczestniczyła w lekcjach muzealnych tam organizowanych. W Pałacu w Przeworsku odbywała natomiast praktyki studenckie we wrześniu 2021 roku, które zaowocowały zainteresowaniem się tematyką rezydencji arystokratycznych w Polsce.

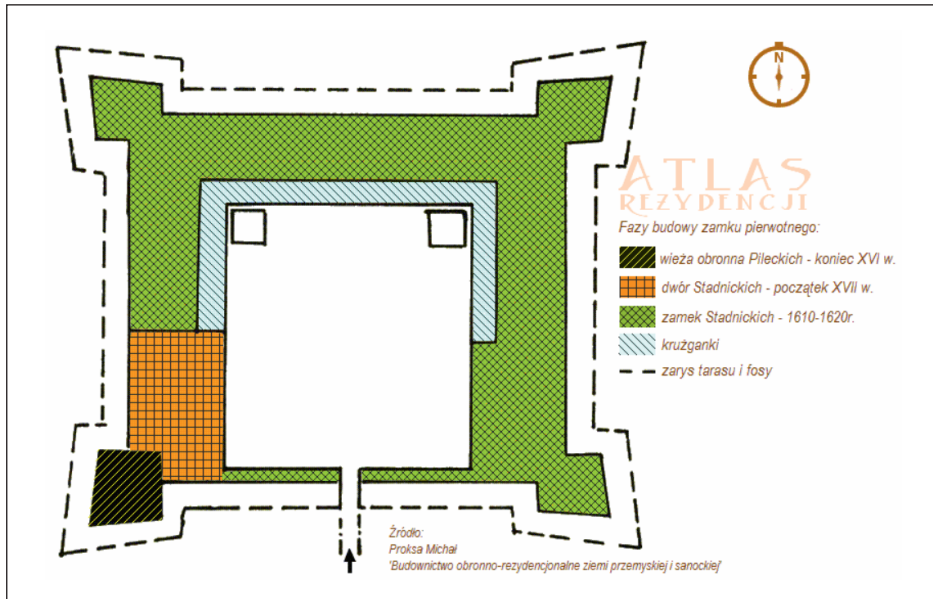
W artykule zastosowała metodę analityczno-porównawczą oraz analizę dostępnych tekstów źródłowych.

Historia Zamku w Łąncucie

Pierwszym właścicielem miasta Łąncuta był Otton z Pilczy. Według źródeł historycznych zbudowany przez niego zamek znajdował się na wzgórzu nazywanym Łysą Górą. Kolejnymi jego właścicielami była Elżbieta – jego córka, a później Krzysztof. Później miastem rządili Stadniccy, a w 1629 roku prawnym właścicielem został Stanisław Lubomirski. On właśnie polecił wybudować tu zamek. Budowa trwała od 1629 do 1642 roku. Powstała rezydencja bardzo nowoczesna, typu „palazzo in fortezza”. W jej skład wszedł zamek z czterema wieżami w zewnętrznych narożach.

Zamek zbudowano na planie czworoboku z wewnętrznym dziedzińcem. Był on również otoczony fortyfikacjami z bastionami. W II połowie XVIII wieku właścicielką zamku była księżna Izabella z Czartoryskich Lubomirska. Zadbła ona o jego rozbudowę oraz przekształcenie go w zespół pałacowo-parkowy. Wtedy też do zamku trafiło wiele znanych dzieł sztuki. W rezultacie (jak podaje strona internetowa zamku) „Łącut należał do najwspanialszych rezydencji w Polsce” (zamek-lancut.pl (2021, 7 grudnia)). W 1816 roku, po śmierci księżnej Izabelli, zamek przeszedł w ręce jej wnuka, Alfreda I Potockiego. Następnym właścicielem został jego syn – Alfred II, który bywał w nim rzadko i zaniedbał zamek. Po jego śmierci nowym właścicielem został Roman Potocki, który podjął starania o odnowienie zamku. Przeprowadzono remont, który objął przebudowę, założenie instalacji i zmianę elewacji. Park został powiększony i ogrodzony. Założono Ogród Włoski i Różany. Z tego okresu pochodzi większość obecnych wnętrz. W rezultacie zamek był przedstawiany jako jedna „z najbardziej luksusowych rezydencji w Europie kontynentalnej” (zamek-lancut.pl (2021, 7 grudnia)). Następnym właścicielem zamku został Alfred III Potocki, który w latach 20. XX wieku dokonał kolejnych zmian. Zadbął on o odnowę ogrzewania, a także urządzenie Łaźni. Wówczas zamek

był odwiedzany przez wielu znakomitych gości. Rok przed zakończeniem II wojny światowej księżę Alfred musiał opuścić to miejsce i wyjechać za granicę, gdzie zmarł w 1958 roku.



Ryc. 2. Etapy budowy Zamku w Łańcucie

Źródło: Proksa, M. (1994). *Budownictwo obronno-rezydencjonalne ziemii przemyskiej i sanockiej (połowa XIV wieku – połowa XVII w.) w świetle badań archeologiczno-architektonicznych i źródeł pisanych*. Przemysł: AP: na zlec. Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego, (Przemysł: AP)

Historia Pałacu w Przeworsku

Pierwsze informacje na temat miasta pochodzą z przełomu X i XI wieku. Wtedy na miejscu obecnego Sanktuarium Grobu Bożego istniał gród. Kolejne wzmianki mamy z XIII i XIV wieku. W roku 1393 Przeworskowi nadano prawa miejskie. Do XVI wieku miasto należało do Tarnowskich, później do Kostków i Ostrogskich. W 1621 roku miasto trafiło w ręce Zofii z Ostrogskich Lubomirskiej, żony Stanisława Lubomirskiego. Od tego czasu w Przeworsku były różne siedziby właścicieli miasta. Znajdowały się tam zamki, a także pałace, które prawdopodobnie, jak podaje strona internetowa Pałacu „nie były zbyt okazałe, ponieważ służyły tylko jako miejsce czasowego pobytu właścicieli” (muzeum.przeworsk.pl (2021, 7 grudnia)). Obecny pałac powstał na miejscu dawnego dworu, wybudowanego pomiędzy XVI a XVII wiekiem. Miał on głównie charakter obronny o czym świadczą zachowane do dziś grube mury, a także obszerne piwnice. Współcześnie istniejący pałac powstał dzięki księżnej Izabelli z Czartoryskich Lubomirskiej, która w tamtym czasie była też właścicielką Zamku w Łańcucie. Z uwagi na swojego ulubionego wychowanka – Henryka Lubomirskiego, zakupiła od swoich córek miasto Przeworsk i przekazała je Henrykowi. Przypuszcza się, że pałac został wybudowany przed

1807 rokiem, kiedy to książę Henryk Lubomirski wziął ślub z księżniczką Teresą Czartoryską. Para ta nie bywała w pałacu zbyt często, ponieważ głównie podróżowała pomiędzy Łańcutem a Wiedniem; we Wiedniu książę Henryk również miał pałac, który ofiarowała mu księżna Izabella. Po jej śmierci w 1816 roku, książę Henryk zamieszkał w przeworskim pałacu i wtedy też zaczęło się w nim toczyć życie kulturalne oraz towarzyskie. Utworzono wtedy angielski park krajobrazowy. W otoczeniu pałacu pojawiły oficyny, stajnie z powozownią, dwie oranżerie oraz dom ogrodnika, a z wiedeńskiego pałacu przywieziono wiele dzieł sztuki. W 1868 roku, dzięki staraniom księcia Henryka, choć dopiero po jego śmierci, została utworzona Ordynacja Przeworska Książąt Lubomirskich. Kolejnym właścicielem pałacu został Jerzy Lubomirski, syn księcia Henryka. Rezydencję rozbudowano – powstało II piętro, były też zmiany na I piętrze. Jego syn, Andrzej Lubomirski, objął rządy w pałacu w 1882 roku, po niespodziewanej śmierci swojego ojca. Zmienił on plany rozbudowy wprowadzając własne rozwiązania. Przebudował oficynę gościnną, a także doprowadził do pałacu elektryczność. W tym samym czasie powiększono również park i stworzono tam kort tenisowy. Początek XX wieku to wiele projektów dotyczących zmian w pałacu, a nawet myślano o budowie całkiem nowego. Żaden z nich nie został jednak zrealizowany – nie wiadomo dlaczego. W 1923 roku dobudowano tylko bramę wjazdową oraz kordegardę. W czasie II wojny światowej pałac nie ucierpiał, lecz pozbawiono go całego wyposażenia. W latach 70. XX wieku zaczęto przygotowywać pałac do funkcji muzealnej, którą otrzymał w 1986 roku.

Porównanie oferty Muzeum w Łańcutie i Muzeum w Przeworsku

Autorka celowo porównała oferty Muzeów w Łańcutie i Przeworsku, a nie Zamku i Pałacu, ze względu na to, że muzea te oferują także inne miejsca do zwiedzania, niż tylko te dwie budowle.

W przypadku Muzeum w Łańcutie są to: Stajnie i wozownia, Ekspozycja Sztuki Cerkiewnej, Storczykarnia, Historia Miasta i Regionu w tym 10 Pułku Strzelców Konnych, Łaźnie Rzymskie, Centrum Edukacji Tradycji im. Jana Potockiego, Biblioteka oraz Park.

Stajnie są obecnie miejscem, gdzie można zobaczyć dwie kolekcje. Jedna z nich obejmuje 55 pojazdów związanych z rodziną Potockich, a druga, zgromadzona po II wojnie światowej, liczy 80 pojazdów i liczba ta stale rośnie, ponieważ muzeum stara się pozyskiwać kolejne eksponaty. W wozowni znajdują się dwie sale, w których można zobaczyć pojazdy reprezentacyjne oraz używane na co dzień. Dzięki starannej konserwacji, są one zachowane w bardzo dobrym stanie. Ekspozycja Sztuki Cerkiewnej to dział muzeum, w którym można obejrzeć głównie ikony, rzemiosło artystyczne oraz zbiór starych druków cyrylickich. Zbiór ten utworzono w celu ochrony tych dóbr kultury. Na przełomie XIX i XX wieku na miejscu obecnej Storczykarni została założona Palmiarnia, na której zapleczu zaczęto uprawiać pierwsze storczyki. W latach 90. XX wieku Storczykarnia popadła w ruinę, jednak dzięki przejęciu jej w 1994 roku przez Muzeum i podjęciu odpowiednich starań została ona odnowiona. Obecnie miejsce to składa się z ekspozycji, zaplecza oraz kawiarni. Storczyki są prezentowane w okresie kwitnienia, a przez resztę roku są przechowywane na zapleczu w odpowiednich warunkach

klimatycznych. Historia Miasta i regionu, w tym 10 Pułku Strzelców Konnych, jest działem Muzeum, który został założony w 1979 roku. Prezentuje on 3 stałe ekspozycje – mieszczańską, pułkową oraz etnograficzną. Zbiory te pochodzą głównie od byłych żołnierzy pułku. Są to dokumenty, mundury, odznaczenia, a także meble i przedmioty codziennego użytku. Łaźnie Rzymskie mieszczą się w piwnicach zamku i są jedyną tego rodzaju atrakcją w Polsce. Zostały one ostatnio odnowione i udostępnione dla zwiedzających najpierw na początku 2020 roku, a później ponownie (po zamknięciu spowodowanym pandemią COVID-19), pod koniec marca 2022 roku. Centrum Edukacji Tradycji im. Jana Potockiego to nowość w łańcuckim muzeum, która została otwarta w czerwcu 2022 roku. Znajduje się ona w budynkach Oranżerii i Ujeżdżalni. Można tam poznać historię życia mieszkańców zamku w nowoczesnej formie – dzięki multimedialnym środkom przekazu. Biblioteka została wybudowana na polecenie księżnej Izabelli z Czartoryskich Lubomirskiej pod koniec XVIII wieku. Jej księgozbiór liczy obecnie ponad 22 tysiące tomów, które składają się na siedem działów. Wśród nich jest wiele materiałów, z których korzystali Potoccy. W 1958 roku została otwarta Biblioteka Muzealna, która swoje zbiory udostępnia w czytelni. Park został założony na przełomie XVIII i XIX wieku. W czasie, kiedy właścicielami zamku byli Roman i Elżbieta Potoccy dokonano w nim wielu zmian oraz wyraźnie powiększono jego obszar. Obecnie Park dzieli się na dwie części – Park Przyzamkowy, na którego teren wejście jest płatne oraz Park Zewnętrzny, do którego za wejście nie płaci się.

W skład Muzeum w Przeworsku wchodzi Pałac, Dział Historii Pożarnictwa, Park oraz Galeria „Magnez”, gdzie organizowane są wystawy czasowe.

Powstanie Działu Historii Pożarnictwa zawdzięczamy Leonowi Trybalskiemu, który działał w Ochotniczej Straży Pożarnej i kolekcjonował rzeczy związane z tą tematyką. Gromadził je w swoich prywatnych pomieszczeniach, jednak w związku z powiększającą się kolekcją i brakiem miejsca na jej przechowywanie, postanowiono utworzyć w Przeworsku Muzeum Pożarnictwa. Zostało ono otwarte 8 czerwca 1974 roku w budynkach dawnych stajni Pałacowych. Obecnie znajduje się w nim ponad 1200 eksponatów obejmujących głównie sikawki, mundury, wodny sprzęt gaśniczy, oświetleniowy, fotografie, dokumenty i drobne pamiątki. Galeria „Magnez” powstała w dawnej kuchni dworskiej. Obecnie odbywają się tam wystawy czasowe. W momencie pisania tej pracy, na stronie internetowej muzeum (muzeum.przeworsk.pl (2022, 30 listopada)) pojawiła się informacja, że obecnie jest tam otwarta wystawa „Dziedzictwo przeworskich Bożogrobców”. Początki powstania parku datuje się na 2. połowę XVII wieku, kiedy to w miejscu rosnących tam dzisiaj najstarszych drzew, istniał ogród włoski. Za czasów kolejnych właścicieli pałacu, park i pałac, przechodziły różne zmiany. Obecnie na terenie parku można przykładowo zobaczyć egzotyczne drzewa, a także takie, które uznawane są za pomniki przyrody.

W obu omawianych w tym artykule muzeach organizowane są wydarzenia kulturalne.

W Muzeum-Zamku w Łańcucie w 2021 roku odbyły się m.in., VII edycja wręczenia Nagrody im. Benedykta Polaka (uczestnika XIII-wiecznej misji papieskiej), Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)”, obchody

100. rocznicy utworzenia 10 Pułku Strzelców Konnych oraz Festiwal Muzyczny będący wydarzeniem cyklicznym.

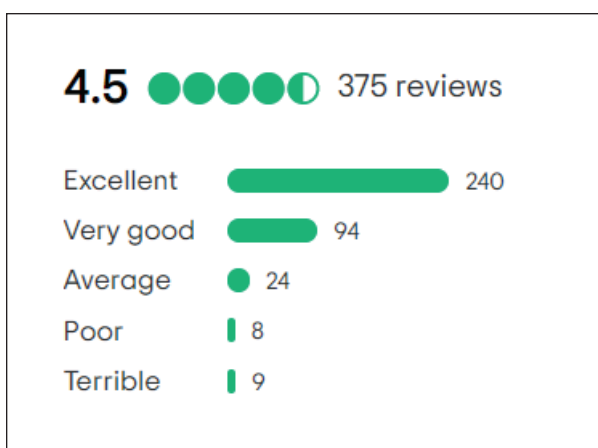
Zespół Pałacowo-Parkowy w Przeworsku organizuje oraz gości u siebie głównie wydarzenia muzyczne, tak jak np. z okazji Międzynarodowego Dnia Muzyki, Koncert uczniów i nauczycieli klasy śpiewu Niepublicznej Szkoły Muzycznej w Przeworsku czy I Międzynarodowy Festiwal Pieśni Legionowej. Odbyło się tam także spotkanie z powstańcem – majorem Jakubem Nowakiem ps. Tomek oraz Europejskie Dni Dziedzictwa 2021.

Oba muzea oferują dzień darmowego zwiedzania – jest to poniedziałek.

W każdym z nich dostępne jest zwiedzanie z przewodnikiem – zarówno w przypadku turystów indywidualnych, jak i grupowych. Różnicę przyniosła jednak pandemia COVID-19, podczas której w Muzeum w Łąncucie nie było możliwe zwiedzanie z przewodnikiem ani z audioprzewodnikiem. Zwiedzający wchodząc do danego pomieszczenia słyszeli nagraną z głośników relację o historii danej ekspozycji. Muzeum w Przeworsku natomiast nieprzerwanie ma w swojej ofercie zwiedzanie z przewodnikiem. Zatem – poza wspomnianym czasem pandemii COVID-19 – oba muzea pełnią podobną działalność obejmującą organizowane wydarzenia kulturalne, zwiedzanie z przewodnikiem, dni darmowego zwiedzania oraz inne miejsca do zwiedzania poza zamkiem i pałacem.

Zainteresowanie turystów Zamkiem w Łąncucie oraz Pałacem w Przeworsku

Zamek w Łąncucie oraz Pałac w Przeworsku widnieją na stronie Tripadvisor, mają strony na Facebooku i wspomniane są na różnych polskich blogach. Jest jednak zdecydowana różnica w liczbie tych opinii. Jeśli chodzi o stronę internetową Tripadvisor, Zamek w Łąncucie posiada 375 recenzji, których średnia ocena wynosi 4,5 (rycina 3). Natomiast w przypadku Pałacu w Przeworsku są to tylko 2 recenzje, obie o średniej 4.0 (rycina 4).



Ryc. 3. Zrzut ekranu z ogólną oceną Muzeum w Łąncucie ze strony tripadvisor.com

Źródło: tripadvisor.com (2022, 10 grudnia)



Ryc. 4. Zrzut ekranu z ogólną oceną Muzeum-Zamku w Łąncucie z portalu Facebook

Źródło: facebook.com (2022, 10 grudnia)

Facebookowa ocena Zamku w Łąncucie obejmuje opinie 489 użytkowników i wynosi średnio 4,4. Część z tych opinii, dotycząca wyglądu, jest bardzo pozytywna. Negatywne dotyczą głównie obowiązujących obostrzeń, które wiązały się np. z limitowanymi biletami. Strona „Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy” nie posiada zaś żadnych opinii.

Oba muzea prowadzą swoje strony na Facebooku na bieżąco. Można tam znaleźć informacje na temat aktualnej sytuacji – zmian w godzinach otwarcia lub prowadzonych remontów. Dodawane są też ciekawe posty o wnętrzach muzealnych, które zachęcają turystów do odwiedzenia tych miejsc. Stronę „Muzeum-Zamek w Łąncucie” „lubi” 12 286 użytkowników, a stronę „Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy” 3 900 użytkowników. To przekłada się oczywiście na statystyki dotyczące postów. Po przeanalizowaniu tych opublikowanych w marcu 2022 r. przedstawiają się one tak jak w tabeli 1.

Tab. 1. Średnia liczba reakcji, komentarzy oraz udostępnień posta w marcu 2022 r. na facebookowych profilach Muzeum w Łąncucie i Przeworsku

Muzeum	Liczba postów	Średnia liczba ... pod postem w marcu 2022 r.		
		Reakcji	Komentarzy	Udostępnień
w Łąncucie	21	86	4	12
w Przeworsku	24	4	0,7	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie postów z marca 2022 r. opublikowanych na facebookowej stronie Muzeum-Zamku w Łąncucie (2022, 7 kwietnia) oraz Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy (2022, 7 kwietnia)

Zamek w Łąncucie zyskał uwagę autorów różnych blogów, którzy postanowili napisać o nim kilka słów.

Na blogu osmol.pl autor chwali fakt, że zamek można zwiedzać samemu z audioprzewodnikiem. Jako atut podaje, że „Nie trzeba czekać na zebranie się grupy (...)” (osmol.pl, 2022). Zwraca też uwagę na fakt, że w tym zamku trzeba nosić „słynne muzealne kapcie” (osmol.pl, 2022), ale pisze o tym ze zrozumieniem. Jest to konieczne ze względu na zabytkowe podłogi. Wiele osób jednak nie jest tego do końca świadomych, bo często można się spotkać z narzekaniem na taką ochronę obuwia.

Autorka wpisu z 4 maja 2018 roku na swoim blogu seniorka-z-plecakiem.pl opisuje, co zwiedziła podczas niedawnej wizyty oraz porównuje ją do innej sprzed 40 lat. Pisze: „We wspomnieniach pozostały obrazy wspaniałych pokoi i kwitnących róż. Obecna wizyta potwierdziła tylko dawne wspomnienia” (seniorka-z-plecakiem.pl, 2022).

We wpisie na blogu polskapogodzinach.pl autorzy piszą o tym, że dobrym pomysłem jest wybranie się na zwiedzanie Zamku w Łańcucie z Krakowa ze względu na korzystne połączenia kolejowe. Podoba im się wizualna strona zamku i to w jak dobrym stanie zachowały się jego wnętrza. Za wadę uznali zwiedzanie z audioprzewodnikiem, a dokładniej sposób nagrania, obowiązek noszenia kapci muzealnych, a także zbyt dużą liczbę turystów.

Na blogu wyjazdologia.pl autor opisuje wizytę we wnętrzach zamkowych z zaznaczeniem, że będąc tam warto wybrać się do Skansenu w niedalekiej Markowej, żeby mieć pełny ogląd na to jak wyglądało dawniej życie. Bo fakt, że jedni mieszkali w zamku, oznaczał, że inni żyli w małych drewnianych chatkach. Tutaj również jest zwrócona uwaga na kapcie, ale ze zrozumieniem i zachętą do tego, żeby podczas zwiedzania przyrzeć się pięknym intarsjowanym podłogom. Zakłopotanie wzbudziła tabela, w której były podane ceny biletów i formy zwiedzania muzeum – autor pisze „przyznaję, że nie zrozumiałem jej do dziś” (wyjazdologia.pl, 2022) Zwiedzający powozownie chwaliли różnego rodzaju pojazdy, czy choćby walizki podrózne, ale krytykowali wypchane egzotyczne zwierzęta, zapewne przywiezione z wypraw.

We wpisie autorki bloga pedeka.pl już w jego tytule jest podkreślone, że jest to „jeden z najpiękniejszych” (pedeka.pl, 2022) zamków. Zwrócono uwagę nie tylko na wygląd zewnętrzny, lecz również na wnętrza. Na szczególne docenienie przez autorkę zasłużyła wozownia, w której wyróżnił się karawan. Nie zachwycała jej natomiast oranżeria.

Autorzy bloga kamperemposwiecie.pl ocenili wizytę w muzeum, jako udaną. Zwiedzili zamek, park, stajnie i wozownię. Przy określaniu wnętrz często pada słowo „piękne”. Mnogość zdjęć w tym wpisie również potwierdza, że spodobało im się to muzeum.

Na temat Pałacu w Przeworsku opinii na blogach jest zdecydowanie mniej. Jedną z nich można przeczytać na blogu nickt.pl. Autorzy wspominają na początku, że trafili do tego muzeum przez przypadek. Zwiedzili najpierw pałac, a następnie Muzeum Pożarnictwa. Spodobało im się tam ze względu na ciekawie opowiadającą panią przewodnik.

Po przeanalizowaniu wyników wyszukiwania z 3 pierwszych stron wyszukiwarki Google, tylko recenzja na wspomnianym wcześniej blogu przedstawiała opinię autora oraz obejmowała wizytę w pałacu. Potwierdza to wynikający już wcześniej wniosek, że Muzeum w Przeworsku jest znacznie mniej popularne w Internecie. Nie oznacza to jednak, że odwiedza je mało osób. Jak można przeczytać w „Sprawozdaniu z działalności Muzeum w Przeworsku Zespołu Pałacowo-Parkowego za rok 2021” liczba zwiedzających w tym roku w porównaniu do roku 2019 wzrosła sześciokrotnie.

Bilety wstępu

Jak już wspomniano, w poniedziałki do obu muzeów wstęp jest bezpłatny. Muzeum w Łańcucie oferuje 7 rodzajów biletów – do zwiedzania I piętra zamku, stajni i wozowni, jako karnet, a poza tym na II piętro zamku, do Łaźni Rzymskich, Storczykarni, Sztuki Cerkiewnej, Centrum Edukacji Tradycji oraz Parku Przyzamkowego.

Są dostępne bilety normalne oraz ulgowe, do parku dodatkowo bilety 7-dniowe, a do Centrum Edukacji i Tradycji bilet rodzinny. Ceny przedstawione są w tab. 2. Bilety można kupić w kasie muzeum, która mieści się w Maneżu, naprzeciwko jednej z bram wejściowych do parku przy ulicy 3 Maja lub na stronie internetowej.

Tab. 2. Ceny biletów wstępu do Muzeum-Zamku w Łańcucie w lipcu 2022 r.

Wyszczególnienie	Bilet normalny	Bilet ulgowy
I piętro zamku, stajnia i wozownia, jako karnet	35 zł	25 zł
II piętro zamku	6 zł	3 zł
Łaźnie Rzymskie	6 zł	3 zł
Storczykarnia	10 zł	6 zł
Sztuka Cerkiewna	10 zł	6 zł
Centrum Edukacji Tradycji – Oranżeria	15 zł	10 zł
Centrum Edukacji Tradycji – Ujeżdżalnia	15 zł	10 zł
Park Przyzamkowy	2 zł	1 zł

Źródło: zamek-lancut.pl (2022, 4 lipca)

Pałac w Przeworsku oferuje bilety do zwiedzania Pałacu, Muzeum Pożarnictwa oraz bilet łączony do obu tych miejsc. Są dostępne bilety ulgowe i normalne. Ich ceny przedstawiono w tabeli 3. Bilety można kupić wyłącznie osobiście w Kordegardzie, która znajduje się przy głównej bramie wjazdowej do zespołu pałacowo-parkowego.

Tab. 3 Ceny biletów wstępu w Muzeum w Przeworsku w lipcu 2022 r.

wyszczególnienie	bilet normalny	bilet ulgowy
Pałac	12 zł	8 zł
Muzeum Pożarnictwa	10 zł	6 zł
Zwiedzanie łączne: Pałacu i Muzeum Pożarnictwa	18 zł	13 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie muzeum.przeworsk.pl (2022, 4 lipca)

Podsumowanie

Pomimo tego, że omawiane w tej pracy miejsca mają wiele różnic, to łączy je cecha, a właściwie osoba księżnej Izabelli z Czartoryskich Lubomirskiej. Będąc właścicielką Zamku w Łańcucie kupiła ona miasto Przeworsk, gdzie wybudowała pałac dla Henryka Lubomirskiego.

Porównane przez autorkę wybrane elementy oferty turystycznej wskazują na jeszcze inne cechy wspólne, jak dodatkowe miejsca do zwiedzania w muzeach, organizowanie wydarzeń kulturalnych, oferowanie dni darmowego zwiedzania, czy dostępność przewodnika (choć Łańcut w tym przypadku, w czasie pandemii, wypadł gorzej).

Zestawiając ze sobą internetowe zainteresowanie tymi miejscami, zdecydowanie lepiej wypada Muzeum-Zamek w Łańcutcie, które posiada wiele opinii na portalu Tripadvisor oraz na Facebooku, a także na różnych blogach. W przypadku Zespołu Pałacowo-Parkowego w Przeworsku opinii takich praktycznie nie ma. Również liczba reakcji, udostępnień, czy komentarzy potwierdza większą popularność Muzeum w Łańcutcie i większe zainteresowanie nim.

Są to miejsca posiadające długą historię oraz tradycję. Nie poprzestają jednak tylko na ich kontynuowaniu, lecz stale się rozwijają, dbając o zainteresowanie turystów.

Bibliografia

- Bajda, Ł. (2019). *Pałac Lubomirskich w Przeworsku bedeker*. Przeworsk: Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy.
- Czarnecki, M.W. (2007). *Polskie Skarby Narodowe*. Chorzów: Wydawnictwo IBIS.
- Mikos von Rohrscheidt, A. (2016). *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy*. Poznań: Wydawnictwo KulTour.pl.
- Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy. (2022). *Sprawozdanie z działalności Muzeum w Przeworsku Zespołu Pałacowo-Parkowego (jednostki organizacyjnej powiatu przeworskiego) 2021*. Przeworsk: Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy. (pozyskano z <https://muzeum.przeworsk.pl/wp-content/uploads//2022/02/SPRAWOZDANIE-OPISOWE-Z-DZIA%C5%81ALNO%C5%9ACI-MUZEUM-W-PRZEWORSKU-ZA-2021.pdf>)
- lancut.pl (2021, 5 grudnia). Historia miasta. Pozyskano z http://www.lancut.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=104
- zamek-lancut.pl (2021, 5 grudnia). Historia muzeum. Pozyskano z <https://www.zamek-lancut.pl/historia-muzeum>
- atlasrezydencji.pl (2021, 7 grudnia). Łańcut – Zamek Lubomirskich. Pozyskano z <https://atlasrezydencji.pl/lancut-zamek-lubomirskich/>
- przeworsk.um.gov.pl (2021, 7 grudnia). Historia miasta. Pozyskano z <https://www.przeworsk.um.gov.pl/historia>
- muzeum.przeworsk.pl (2021, 7 grudnia). Pałac Lubomirskich. Pozyskano z <https://muzeum.przeworsk.pl/aktualnosci/palac-lubomirskich/>
- zamek-lancut.pl (2021, 7 grudnia). Zamek. Pozyskano z <https://www.zamek-lancut.pl/zamek>
- muzeum.przeworsk.pl (2021, 8 grudnia).
- Pożarnictwo. Pozyskano z <https://muzeum.przeworsk.pl/etnografia/>
- muzeum.home.pl (2021, 8 grudnia). Historia. Pozyskano z http://muzeum.home.pl/muzeum/pl/O_Muzeum
- zamek-lancut.pl (2021, 8 grudnia). Godziny otwarcia i ceny biletów. Pozyskano z <https://www.zamek-lancut.pl/godziny-otwarcia>

- muzeum.przeworsk.pl (2021, 8 grudnia). Dni i godziny zwiedzania. Ceny biletów. Pozyskano z <https://muzeum.przeworsk.pl/zwiedzanie/godziny-zwiedzania-i-ceny-biletow/>
- muzeum.przeworsk.pl (2021, 8 grudnia). Regulamin zwiedzania. Pozyskano z <https://muzeum.przeworsk.pl/zwiedzanie/regulamin-zwiedzania/>
- zamek-lancut.pl (2021, 9 grudnia). Aktualności. Pozyskano z <https://www.zamek-lancut.pl/aktualnosci>
- osmo.pl (2022, 4 kwietnia). Zamek w Łańcucie. Magnacka rezydencja pełna przepychu. Pozyskano z <https://www.osmol.pl/zamek-w-lancucie/>
- seniorka-z-plecakiem.pl (2022, 4 kwietnia). Zamek w Łańcucie – Najpiękniejsza rezydencja w Polsce. Pozyskano z <https://seniorka-z-plecakiem.pl/zamek-w-lancucie/>
- polskapogodzinach.pl (2022, 4 kwietnia). Zamek w Łańcucie- najsłynniejsza podkarpacka rezydencja. Pozyskano z <https://polskapogodzinach.pl/zamek-lancut-atrakcje/>
- wyjazdologia.pl (2022, 4 kwietnia). Łańcut – zwiedzanie zamku magnatów w kapiach. Pozyskano z <https://wyjazdologia.pl/blizej/lancut-zwiedzanie-zamku-magnatow-w-kapciach/>
- tripadvisor.com (2022, 5 kwietnia). Łańcut Castle. Pozyskano z https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g1956003-d286035-Reviews-Lancut_Castle-Lancut_Subcarpathian_Province_Southern_Poland.html
- tripadvisor.com (2022, 5 kwietnia). Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy. Pozyskano z https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g274781-d16813435-Reviews-Muzeum_w_Przeworsku_Zespol_Palacowo_Parkowy-Przeworsk_Subcarpathian_Province_Sou.html
- pedeka.pl (2022, 5 kwietnia). Zwiedzanie zamku w Łańcucie, jednego z najpiękniejszych. Pozyskano z <https://pedeka.pl/zwiedzanie-zamku-lancucie/>
- kamperemposwiecie.pl (2022, 5 kwietnia). Zamek w Łańcucie – prawdziwa magnacka rezydencja. Pozyskano z <https://www.kamperemposwiecie.pl/2020/08/24/zamek-w-lancucie/>
- nickt.pl (2022, 5 kwietnia). Przeworsk. Muzeum historii miasta i regionu oraz zespół pałacowo-parkowy pałac Lubomirskich. Pozyskano z <https://nickt.pl/przeworsk-muzeum-historii/>
- dzieje.pl (2022, 7 kwietnia). Łaźnie Rzymskie w Łańcucie można znowu zwiedzać w Muzeum-Zamku. Pozyskano z <https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/laznie-rzymskie-w-lancucie-mozna-znowu-zwiedzac-w-muzeum-zamku>
- facebook.com (2022, 7 kwietnia). Muzeum-Zamek w Łańcucie. Rekomendacje i oceny. Pozyskano z https://www.facebook.com/mzlancut/reviews/?ref=page_internal
- muzeum.przeworsk.pl (2022, 10 grudnia). Dziedzictwo przeworskich bożogrobców. Nowa wystawa czasowa. Pozyskano z <https://muzeum.przeworsk.pl/aktualnosci/dziedzictwo-przeworskich-bozogrobcow-nowa-wystawa-czasowa/>

Notka biograficzna o autorze: Dominika Miara, studentka III roku Turystyki i rekreacji na studiach I stopnia na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, Instytut Geografii. Zainteresowania naukowe autorki to krajoznawstwo w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem miast, a także tematyka zamków z naciskiem na zamki w Polsce, zwłaszcza w województwie podkarpackim.

Biographical note of author: Dominika Miara, third-year student of Tourism and recreation on first-cycle degree studies at the Pedagogical University of Krakow, Institute of

Geography. Academic interests of the author are touring in Poland with particular emphasis on cities, as well as the subject of castles in Poland, especially in Podkarpackie Voivodeship.

ORCID: 0000-0003-4673-7780

e-mail: dominika.miara5@gmail.com